

Доклад за убежището за 2026 г.

Кратко изложение

Доклад за убежището за 2026 г.

Годишен доклад относно положението в
областта на убежището в Европейския
съюз

КРАТКО ИЗЛОЖЕНИЕ

юни 2026 г.

© Агенция на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA), 2026 г.

Нито Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAA), нито лице, действащо от нейно име, носят отговорност за евентуалното използване на съдържащата се в настоящата публикация информация.

Снимка на корицата: Getty Images/[Stefano Guidi](#)

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2026 г.

PDF BZ-01-26-013-BG-N ISBN 978-92-9418-438-2 2600-2914 doi: 10.2847/7231566

Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочи източникът. За използване или възпроизвеждане на снимки или друг материал извън обхвата на авторското право на EUAA трябва да се иска разрешение директно от носителите на авторското право.

Note: *This translation has not been verified by the EUAA.*

Предговор

За втора поредна година броят на молбите за международна закрила в държавите от ЕС+ намалява до общо 0,8 милиона. Това се дължи на редица фактори, включително развитието на политическите събития в ключови държави на произход, например Сирия, както и европейското сътрудничество с партньорски държави, което доведе до намаляване на мобилността по миграционните маршрути към Европа. Успоредно с това държавите от ЕС+ продължиха да осигуряват временна закрила на около 4,5 милиона разселени лица от Украйна, като някои от тях поеа по-голямата част от тежестта, и същевременно продължиха да се предприемат инициативи за намиране на дългосрочни решения, с които да се улесни евентуалното прекратяване на временната закрила през март 2027 г.

Обща мисия за всички държави от ЕС+ през 2025 г. беше подготовката за задействането на Пакта за миграцията и убежището, считано от юни 2026 г. Националните планове за изпълнение и националните стратегии послужиха като ориентир за реформите, с които скоро ще стартира обновената европейска система за убежище.

Държавите обаче не бяха единствените участници в този процес. Заедно с агенциите на ЕС, Европейската комисия предостави насоки и подкрепа. Нашата агенция подпомогна тези усилия чрез специалната си програма по линия на Пакта, по която бяха постигнати редица резултати. EUAA оказва оперативна подкрепа на държавите на място, обучи специалисти в областта на убежището, включително чрез акредитираната си академия на EUAA, разработи технически материали, които да подпомогнат специалистите при прилагането на хармонизираните процедури, и изготви ситуационни анализи, които да послужат като насоки за политиките.

С оглед например на променящата се ситуация в Сирия EUAA бързо събра информация за политиките и практиките на държавите от ЕС+ по отношение на сирийските кандидати за убежище, а проучването на ИДП осигури висококачествена информация за събитията в страната. EUAA предостави преглед на прилагането на понятията за сигурна държава в държавите от ЕС+, като по този начин подпомогна и законодателния процес за приемане на списък на сигурните държави на произход, приложим за целия ЕС, и на преразгледано понятие за сигурна трета държава.

Няма съмнение, че юни 2026 г. не представлява окончателен край, а преход към друг етап от развитието на общата европейска система за убежище (ОЕСУ). Възможно е на този етап да е необходимо много учене чрез практика. Това ще бъде процес, при който обратната връзка от практическото прилагане на новите правила ще насочва корекциите, които трябва да бъдат направени на оперативно и политическо равнище. Нашата агенция ще продължи да подпомага държавите и да предоставя своя експертен опит за ефективното функциониране на ОЕСУ по време на целия процес.

Nina Gregori
Изпълнителен директор
Агенция на Европейския съюз в областта на убежището

Съдържание

Предговор	4
Въведение	6
1. Основен развой на събитията в областта на убежището в Европейския съюз през 2025 г.	7
2. Управление на достъпа до международна закрила	10
3. Инициативи за по-рационализирани и хармонизирани процедури за предоставяне на убежище	11
4. Приемане на кандидати за международна закрила	12
5. Компетентна държава за молба за международна закрила	13
6. Хармонизиран подход към презаселването и хуманитарния прием	15
7. Права на лицата, ползващи се с международна закрила, за приобщаване и интеграция	15
Каре 1. Временна закрила за лица, разселени от Украйна	17
8. Правни гаранции за деца и кандидати със специални потребности	18
Заклучителни бележки	20

Въведение

В краткото изложение на [Доклада за убежището за 2026 г.: Годишен доклад относно положението в областта на убежището в Европейския съюз](#) се обобщават основните събития в областта на международната закрила, които са представени в основния доклад. Краткото изложение е на [31 езика](#), което включва всички езици на ЕС, както и албански, арабски, македонски, руски, сръбски, турски и украински.

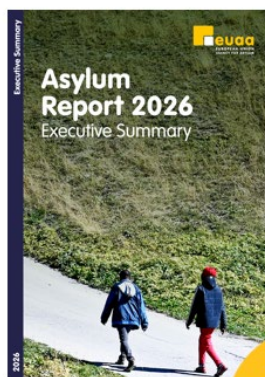
Може да се направи справка с информацията, която се представя в основния доклад, чрез различни и лесни за ползване допълнителни ресурси:

- [Националната база данни за развитие на убежището](#) представя законодателните, институционалните промени и промените в политиките, които са описани в доклада. Актуализациите могат да се търсят по държава, тема, година и вид събитие. Информацията също така е обобщена и представена в таблица по държави и по тематични области в документ в PDF формат.
- В доклада е представена селекция от промени в съдебната практика въз основа на [базата данни за съдебна практика на EUAA](#). Чрез връзките в текста читателите имат достъп до конкретното дело в базата данни.
- Източниците, използвани за изготвянето на *Доклада за убежището*, са представени в списъка на препратките в края на доклада. Те са достъпни и в базата данни относно международната закрила в Европа (DIP), в раздел [Източници](#), с функции за търсене и експортиране.

За актуална информация относно дейностите на EUAA и подкрепата за държавите членки разгледайте инфографиките: <https://www.euaa.europa.eu/asylum-report-2026/section-10-euaa-support-2025>

За основното развитие по държави вижте обзорните прегледи по държави: <https://www.euaa.europa.eu/asylum-report-2026/country-overviews>

Additional resources to the Asylum Report 2026

Translations
in all EU
languages
and 7 non-EU
languages

Click on [Database on International Protection in Europe](#) to consult sources on asylum

1. Основен развой на събитията в областта на убежището в Европейския съюз през 2025 г.

През 2025 г. Европа стана свидетел на година на преход, период на реструктуриране и време за разработване на стратегии и за инвестиране в модернизиранието на европейската архитектура за убежище и миграция, на фона на значителен спад в броя на молбите за международна закрила. Прилагането на Пакта за миграцията и убежището заемаше централно място при създаването на европейски политики, като целта беше да се постигнат осезаеми резултати възможно най-скоро. Инициативите бяха насочени към повишаване на ефективността на процедурите за предоставяне на убежище, справяне с натиска по външните граници и повишаване на ефективността на връщанията. Националните планове за изпълнението послужиха като ориентир за превръщането на Пакта в оперативна реалност, като Европейската комисия предостави експертен опит и финансови средства, а съответните агенции на ЕС оказаха съдействие на държавите — членки на ЕС, за да се гарантира, че националните им системи за убежище и приемане ще бъдат готови до юни 2026 г.

Като част от усилията за реализиране на ранен етап на някои елементи от Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище (РППУ), през април и май 2025 г. Европейската комисия представи две предложения относно понятията „сигурни държави“, списък на ЕС на сигурните държави на произход и нови правила за улесняване на прилагането на понятието „сигурна трета държава“. Първото предложение има за цел да се ускори прилагането на разпоредбите в РППУ, съгласно които молбите за международна закрила от граждани на държави с процент на признаване, който е по-нисък или равен на 20 % в целия ЕС, могат да се обработват в рамките на ускорена процедура или процедура на границата. В предложението се посочва също, че може да има изключения при определянето на сигурни държави на произход и сигурни трети държави.

Второто предложение се отнася до прилагането на понятието за сигурна трета държава. То има за цел да се ускорят процедурите за предоставяне на убежище и да се намали натискът върху системите за убежище, като същевременно се запазят правните гаранции за кандидатите. Съгласно предложените промени вече не е задължително кандидатът да има връзка със сигурната трета държава; транзитът през сигурна трета държава е определен като достатъчна връзка между кандидата и тази държава; и се въвежда възможността за прилагане на това понятие дори при липса на връзка със или транзит през сигурна трета държава, когато с третата държава е сключено споразумение или е налице специална договореност в този смисъл.

През февруари 2026 г. Европейският парламент даде зелена светлина на новите правила, а Съветът официално преразгледа понятието за сигурна трета държава и прие

първия списък на сигурните държави на произход, приложим за целия ЕС, като в него се включват Бангладеш, Египет, Индия, Колумбия, Косово ⁽¹⁾, Мароко и Тунис.

С цел да допълни законодателната рамка на Пакта, през март 2025 г. Европейската комисия предложи да се модернизира европейската политика в областта на връщането чрез нова обща европейска система за връщане. В [Регламента](#) са предвидени общи процедури в държавите членки за издаване на решения за връщане и единна европейска заповед за връщане, с които ще се подпомогнат единността, прозрачността и координацията. През ноември 2025 г. Европейската комисия стартира първия годишен цикъл за управление на миграцията, който включва:

- Европейския годишен доклад за убежището и миграцията (EAAMR), с който се осигурява картина на състоянието в областта на убежището и миграцията в ЕС;
- решенията на Европейската комисия за определяне на нивото на миграционния натиск в държавите членки; и
- предложението на Европейската комисия за солидарен резерв, предназначен да отговори на нуждите на държавите членки, подложени на натиск.

В съответствие с EAAMR, който обхваща периода юли 2024 г. — юни 2025 г., миграционната ситуация в ЕС се е подобрила, но продължават да са налице предизвикателства, като непрекъснат натиск от незаконно пристигащи, неразрешено движение в рамките на ЕС и използване на миграцията като оръжие от страна на Русия и Беларус.

Въз основа на ситуационния анализ, представен в доклада, Европейската комисия констатира, че Гърция, Испания, Италия и Кипър са „под миграционен натиск“ и отговарят на условията за достъп до солидарния резерв на ЕС, когато Пактът влезе в сила през юни 2026 г. Друга група държави, състояща се от Белгия, България, Германия, Естония, Ирландия, Латвия, Литва, Нидерландия, Полша, Финландия, Франция и Хърватия бяха определени като „изложени на риск от миграционен натиск“. И накрая, Австрия, България, Естония, Полша, Хърватия и Чехия бяха определени като „държави, изправени пред значима миграционна ситуация“ поради кумулативния натиск от предходните 5 години. С решението за изпълнение на Съвета относно установяването на годишния солидарен резерв нуждите за 2026 г. бяха определени на 21 000 премествания или финансов принос в размер на общо 420 милиона евро, като изпълнението започва на 12 юни 2026 г.

С цел да определи политическите цели на ЕС в областта на убежището и миграцията за следващите години, през януари 2026 г. Европейската комисия представи Европейска стратегия за управление на убежището и миграцията. Стратегията служи като ориентир за постигане на трите основни цели — предотвратяване на незаконната миграция, защита на хората, бягащи от война и преследване, и привличане на таланти в ЕС.

По отношение на външното измерение на политиката в областта на миграцията и убежището ЕС продължи да прилага цялостен подход за управлението на миграцията, като координира действията си с различни заинтересовани страни. Инициативите включват: справяне с основните причини за миграцията; подпомагане на партньорските

⁽¹⁾ Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

държави да укрепят капацитета си за управление на границите и борба с контрабандните мрежи; принос за намирането на решения за закрила на разселените лица в различни части на света; както и предлагане на безопасни и законни пътища към Европа като алтернатива на незаконната миграция. Освен сътрудничеството, основано на положителни стимули, ЕС предвижда и възможност за отнемане на привилегии в извънредни ситуации, когато съществуващите споразумения се използват по начини, които създават сериозни предизвикателства в областта на миграцията и сигурността. За тази цел влезе в сила нов регламент, в който е предвиден преразгледан механизъм за суспендиране на безвизовия режим.

2. Управление на достъпа до международна закрила

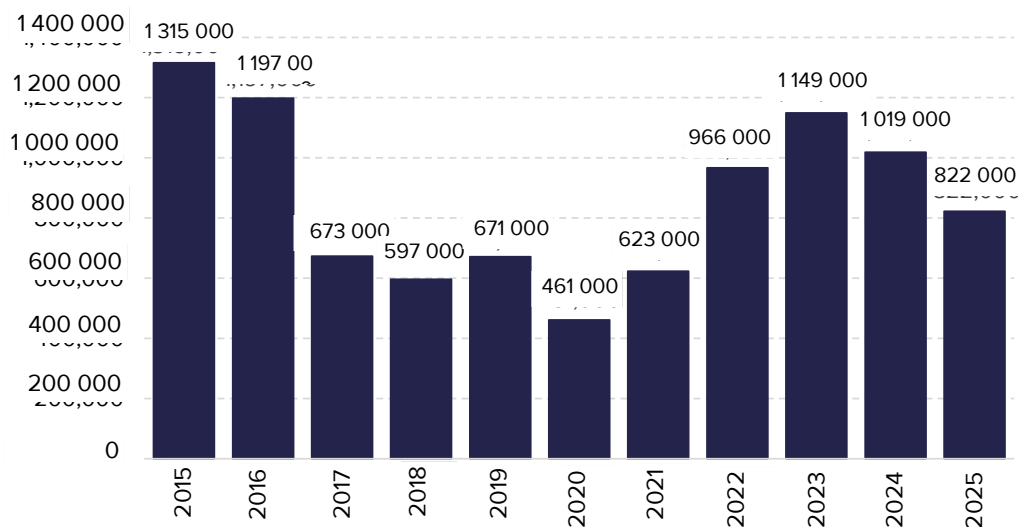
През 2025 г. броят на молбите за убежище, подадени в държавите от ЕС+, намалява за втора поредна година, като спада до 822 000 (вж. фигура 1). Това представлява спад с една пета в сравнение с 2024 г. — най-ниския резултат от 2021 г. насам. Германия продължава да е основната приемаща държава (163 000 молби), макар и на много по-ниско равнище, отколкото през 2024 г. (намаление с почти една трета), следвана от Франция (152 000), Испания (143 000) и Италия (134 000).

Ако молбите за убежище се съпоставят с числеността на населението, в държавите от ЕС+ са подадени средно около 1 800 молби на 1 милион жители. Гърция и Кипър отчитат най-голям брой кандидати за убежище на 1 милион жители (съответно 5 900 и 4 500). Доста по-надолу след тях се нареждат Испания, Белгия и Швейцария (по около 2 900 във всяка).

Молбите през 2025 г. са концентрирани в ограничен брой националности. Петте най-големи групи са граждани на Афганистан (14 % от всички молби), Венесуела (11 %), Сирия (5 %), Бангладеш (4 %) и Турция (4 %).

Броят на повторните молби се увеличи с 39 % в сравнение с 2024 г., като достигна рекордно равнище. Те съставляват 15 % от всички молби за убежище през 2025 г. — най-високият дял, отчетен досега. Това би могло да се обясни с [решение на Съда на ЕС](#) от октомври 2024 г., съгласно което полът и националността са достатъчни основания афганистанските жени да бъдат изложени на риск от преследване, което доведе до рязко увеличение на повторните молби от страна на афганистански граждани.

Фигура 1. Брой на молбите за международна закрила в държавите от ЕС+, 2015—2025 г.

Източник: Данни от СРПГ на ЕУАА към 3 февруари 2026 г.

През 2025 г. нарасна делът на молбите, подадени от граждани на държави с нисък процент на признаване, като техният брой надхвърля половината от общия брой на молбите. Съгласно правилата на Пакта, считано от юни 2026 г., при специфични обстоятелства, определени в член 43, параграф 1 от РППУ, гражданите на държави с нисък процент на признаване (под 20 %) подлежат на задължителна процедура на границата.

През цялата година държавите от ЕС+ работиха съвместно с Европейската комисия и агенциите на ЕС за модернизиране на ИТ капацитета по границите, включително за обезпечаване на технически, оперативни и административни ресурси за функционирането на новата система Евродак. С цел подготовка за безпроблемно и хармонично функциониране на процедурата за скрининг, процедурата на границата за предоставяне на убежище и процедурата на границата за връщане националните органи продължиха законодателната си дейност и практическата подготовка, включително чрез изграждане на необходимите съоръжения, осигуряване на достатъчен капацитет, разработване на насоки и практически инструменти, както и провеждане на обучения за специалистите, които ще прилагат новите процедури.

В отговор на разнородните видове миграционен натиск и предизвикателствата за сигурността по външните граници държавите от ЕС+ продължиха да поставят акцент върху управлението на границите и поддържаха по-строги режими на защита, което на моменти пораждаше риск за ефективния достъп до територията и процедурата за предоставяне на убежище за хора, които може да се нуждаят от закрила. Тези мерки често се проучват внимателно от международни организации и организации на гражданското общество, както и от съдебни институции, които разглеждат сигнали за случаи на малтретиране, предполагаемо отблъскване и връщане по съкратена процедура, както и мерки, предприети от националните органи срещу организации на гражданското общество, извършващи дейности по търсене и спасяване.

3. Инициативи за по-рационализирани и хармонизирани процедури за предоставяне на убежище

В областта на процедурите за предоставяне на убежище дейностите на държавите от ЕС+ бяха съсредоточени в три основни направления: намаляване на броя на висящите дела, по които се очаква решение, разпределяне на ресурси за осигуряване на практическото прилагане на новите правила и обучение на персонала на новите разпоредби.

Освен това Европейската комисия предостави на разположение финансова подкрепа (например по линия на Инструмента за техническа подкрепа), ЕУАА осигури техническа подкрепа, а държавите от ЕС+ си сътрудничиха на двустранно равнище за обмен на опит. В съответствие с изискванията на Пакта те също така отделиха значителни ресурси за разработване на национални планове за действие при извънредни ситуации за различни сценарии, включващи показатели и прагове за задействане и прекратяване на конкретни мерки за реагиране.

Дейностите за изграждане на капацитет бяха съобразени с конкретната ситуация в областта на убежището и приемането във всяка държава. Някои държави продължиха да обръщат специално внимание на организационните промени, набирането на персонал и дейностите за обучение с цел развитие на уменията. Няколко органа в областта на убежището продължиха да преразглеждат или прецизират вътрешните процедури, както и да актуализират образците и проектите на решения с цел да повишат ефективността на процесите си за вземане на решения. За да подпомогнат вземането на бързи и качествени решения, държавите от ЕС+ актуализираха специфичните си политики за отделните държави в съответствие с промените в държавите на произход. Въпреки това нестабилната обстановка в редица държави на произход се отрази на обработката на молбите, като на моменти органите в областта на убежището преустановяваха разглеждането на молби на граждани от определени държави на произход.

През 2025 г. държавите от ЕС+ издадоха почти 874 000 първоинстанционни решения, което е най-големият брой от 2017 г. насам. Това увеличение се дължи на рязкото нарастване на броя на отказите, предимно на граждани от държави с нисък процент на признаване (20 % или по-малко). Най-много решения са издадени в Германия, като след нея се нареждат Франция и Испания. През 2025 г. броят на висящите дела на първа инстанция спадна до 863 000 в сравнение с 986 000 през 2024 г. (спад от приблизително 13 %). Макар че в някои държави от ЕС+ се наблюдава ускоряване на вземането на първоинстанционни решения, намаляването на броя на висящите дела се дължи по-скоро на по-малкия брой подадени молби. Въпреки спадът на броя на висящите дела на първа инстанция, по-големият брой обжалвания като цяло означава стабилна и голяма натовареност на всички инстанции.

Тъй като Европейската комисия изтъкна колко важни са сътрудничеството със съдебните органи и тяхното укрепване с оглед на подготовката за прилагането на разпоредбите на Пакта, редица държави от ЕС+ инвестираха в разширяване на капацитета на втора инстанция или на по-висшите инстанции.

4. Приемане на кандидати за международна закрила

Държавите от ЕС+ положиха усилия за транспонирането на Директивата относно условията на приемане (ДУП) от 2024 г. в националното законодателство до крайния срок 12 юни 2026 г., в допълнение към адаптирането към други регламенти, които оказват въздействие върху приемането, например Регламента относно управлението на убежището и миграцията (РУУМ) и РППУ. Въз основа на националните си планове за изпълнението държавите от ЕС+ адаптираха условията на приемане и отстраниха пропуските в капацитета за приемане, включително за кандидати, които преминават през процедурата на границата. Съответно в много държави беше необходимо да се създадат центрове за скрининг и места за настаняване на кандидати, които преминават през процедурата на границата. Оперативните нужди доведоха до промени и в управлението на делата и ИТ системите. Първият годишен цикъл за управление на

миграцията допринесе за осигуряване на по-качествени данни относно системите за приемане в държавите от ЕС+.

Намаляването на броя на молбите за убежище доведе до облекчаване на натиска върху системите за приемане в няколко държави, които намалиха капацитета си за приемане. За разлика от тях, някои държави, в които системите за приемане останаха под натиск, запазиха или увеличиха капацитета си. В знаково дело, свързано с капацитета за приемане, Съдът на ЕС постанови, че държава членка не може да се позовава на непредвидим и неизбежен приток от кандидати за убежище, за да избегне изпълнението на задълженията си съгласно правото на ЕС, свързани със задоволяване на основните потребности на търсещите убежище, като изтъква необходимостта от резервен капацитет за поемане на потенциалния приток от кандидати.

Държавите от ЕС+ отдавна се сблъскват с последиците от вторичното движение. Редица от тях продължиха или започнаха нови инициативи за справяне с тези случаи, например чрез промени в условията на приемане, в съответствие с член 21 от ДУП (2024 г.) и член 18 от РУУМ. В тези разпоредби се предвижда, че кандидатите, които са били уведомени за решение за прехвърляне в компетентната държава членка, вече нямат право на условия на приемане, като същевременно запазват правото си на стандарт на живот в съответствие с правото на ЕС.

5. Компетентна държава за молба за международна закрила

През 2025 г. в държавите от ЕС+ са осъществени общо 18 000 прехвърляния по дъблинската процедура, което е сходно с данните за 2024 г. (вж. фигура 2). Тази стойност е на второ място по големина от 2019 г. насам, но далеч под равнищата отпреди пандемията.

Извършването на прехвърляния по дъблинската процедура продължава да бъде засегнато до голяма степен от натиска върху системите за приемане в някои държави от ЕС+. Макар че националните съдилища в повечето случаи потвърждават прехвърлянията, една от основните причини за отмяна на решенията на националните органи са актуалните доказателства за сериозни проблеми при достъпа до материални условия за приемане в отговорната държава.

Държавите от ЕС+ се съсредоточиха върху прехода от прилагането на Регламента „Дъблин III“ към новия Регламент за Евродак и РУУМ. През годината бяха изяснени няколко правни и практически неясноти, но някои въпроси не намериха решение до официалното приемане на Решението за изпълнение относно установяването на годишния солидарен резерв за 2026 г. на 19 декември 2025 г. Макар че някои национални органи предпочетоха да изчакат разясненията и едва след това да изготвят по-подробен план за изпълнението, по-голямата част от администрациите започнаха да изготвят планове въз основа на различни сценарии.

Фигура 2. Брой на извършените прехвърляния спрямо общия брой приети искания по Регламента „Дъблин“, 2025 г.

Източник: Данни от СРПГ на ЕУАА към 3 февруари 2026 г.

Отделите „Дъблин“ положиха съгласувани усилия за разглеждане на натрупаните дела, така че във възможно най-голяма степен да се избегне едновременното прилагане на старите и новите правила след влизането в сила на Пакта. Въпреки това недостигът на персонал в отделите „Дъблин“ продължава да бъде проблем. Освен това за много от служителите в отделите „Дъблин“ е трудно да управляват текущите дела и успоредно с това да преминават през обучение. Няколко органа изтъкнаха, че заинтересованите страни извън отделите „Дъблин“ също се нуждаят от целево обучение, за да се гарантира, че разбират новите правила и че също биха могли например да предоставят правилна информация на кандидатите по отношение на процедурата.

Основно предизвикателство за държавите от ЕС+ в процеса на преход беше адаптирането на ИТ системите, включително преконфигурирането на системите за управление на делата, така че да се включат новите формуляри, образци и работни процеси. В няколко държави ИТ проектите, свързани с прилагането на Евродак и РУУМ, са част от по-широкообхватна програма за цифровизация.

Според предварителните данни на системата за ранно предупреждение и готовност (СРПГ) на ЕУАА през 2025 г. са издадени 120 000 решения в отговор на изходящи искания по Регламента от Дъблин. Това представлява намаление с 24 % спрямо 2024 г. и е най-ниското равнище от 2021 г. насам. Този спад предполага намаляване на вторичното движение, при което търсещите убежище се преместват от първата държава на пристигане в друга, за да подадат нова молба, и е в съответствие с общия спад на броя на молбите за убежище.

6. Хармонизиран подход към презаселването и хуманитарния прием

Политическите, оперативните и финансовите ограничения възпрепятстваха развитието в областта на презаселването и хуманитарния прием през 2025 г. Факторите, затрудняващи презаселването на бежанци, включват:

- въпроси, свързани с прилагането на разпоредбите на Пакта на техническо равнище, например съхранението и предаването на данни чрез процеси, които са в съответствие с Регламента за Евродак;
- нестабилността по отношение на сигурността и политическата обстановка в Близкия изток, която пороци предизвикателства на оперативно равнище; както и
- постоянния натиск върху някои системи за приемане в държавите от ЕС+, което ограничи капацитета им за приемане на презаселени бежанци.

В резултат на това от ангажиментите за общо 61 000 души, поети от 14 държави в рамките на схемата на ЕС за презаселване и хуманитарен прием за периода 2024—2025 г., през 2025 г. в държавите от ЕС+ пристигнаха едва около 10 000 бежанци, в допълнение към близо 14 000 души през 2024 г. След като в продължение на 10 години сирийците бяха най-често презаселваната националност, през 2025 г. на първо място се нареждат афганистанците (2 900), следвани от сирийците (1 800), конгоанците (Демократична република Конго) (1 600) и суданците (1 400).

През декември 2025 г. Съветът одобри първия двугодишен план на Съюза за презаселване и хуманитарен прием за периода 2026—2027 г. Девет държави представиха ангажименти за общо 10 430 места, от които 8 330 за презаселване и 2 100 за хуманитарен прием. Значителното намаляване на ангажиментите на национално равнище съответства на общото съкращаване на броя на приеманите лица на равнището на ЕС.

7. Права на лицата, ползващи се с международна закрила, за приобщаване и интеграция

Съдържанието на закрилата се отнася до правата, които имат лицата, ползващи се от някаква форма на закрила в държавата на убежище, както и до свързаните с това задължения. Закрила се предоставя, когато кандидатите получат положително решение за предоставяне на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила (наричани също хармонизирани в ЕС видове статут). Процентът на признаване на молби за предоставяне на убежище се отнася до броя на положителните решения като дял от общия брой решения по молбите за международна закрила. Въпреки че националните форми на

закрила на практика предоставят статут на закрила на граждани на трети държави, такъв статут, който не е хармонизиран във всички държави от ЕС+, обикновено не се включва в изчисляването на процента на признаване.

През 2025 г. процентът на признаване на молбите за международна закрила намаля значително — до 29 % в сравнение с 42 % през 2024 г. Този спад вероятно поне отчасти се дължи на спирането на процеса по вземане на решения за сирийски кандидати, с които е свързан голям дял от положителните решения през последните години. Освен това около 56 % от решенията са издадени на граждани от държави с нисък процент на признаване. От общо 69-те националности, за които през 2025 г. са издадени поне 1 000 решения, 42 са с процент на признаване под 20 %.

Една трета от всички отрицателни решения са издадени на граждани на Турция, Венесуела, Бангладеш и Колумбия (в низходящ ред). Въпреки това на венесуелците и колумбийците често се предоставя национална форма на закрила или пренасочване към друг вид пребиваване. Процентът на признаване е висок при граждани от държави с екстремни и високи нива на конфликти, като варира между 70 % и 90 % за кандидати от Судан, Мали, Хаити, Украйна и Мианмар/Бирма (в низходящ ред).

Държавите от ЕС+ продължиха да ограничават пристигането на хора чрез събиране на семействата като начин за облекчаване на натиска върху системите за убежище и приемане, а понякога и върху националните и общинските социални системи. През последните години ВКБООН, други международни организации, аналитични центрове, академични среди и организации на гражданското общество многократно са предупреждавали за потенциалното отрицателно въздействие на по-строгите правила за събиране на семействата върху интеграцията на лицата, ползващи се с международна закрила.

Държавите от ЕС+ продължиха да поставят акцент върху интеграцията на тези лица, като въведоха нови стратегии и мерки за достъп до пазара на труда и до образование. Въпреки тези инициативи, лицата, ползващи се с международна закрила, все още се сблъскват с пречки в държавите от ЕС+ при опитите си да усвоят езика, да се запишат в образователна институция или да си потърсят работа, а предизвикателствата при осъществяването на достъп до жилищно настаняване продължават да оказват влияние върху перспективите за интеграция. Организацията на гражданското общество продължиха да играят ключова роля за ефективната интеграция на тези лица чрез предоставянето на широк набор от услуги в тази връзка.

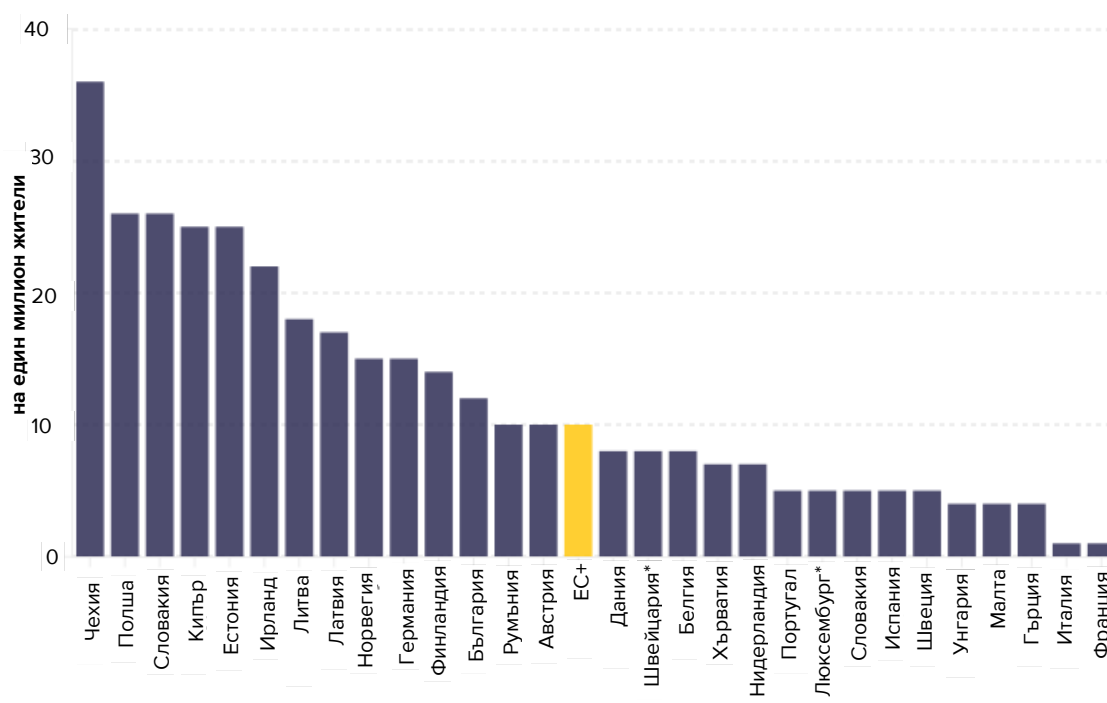

Карте 1. Временна закрила за лица, разселени от Украйна

В края на 2025 г. в държавите от ЕС+ е предоставен статут на временна закрила на приблизително 4,5 милиона души. Тази стойност се запазва относително непроменена от началото на 2023 г. и продължава да допринася в значителна степен за общия брой на нуждаещите се от закрила лица в Европа. В сравнение с броя на населението си, Чехия, Полша и Словакия са приели най-много разселени украинци на глава от населението (вж. фигура 3).

Фигура 3. Брой на лицата, на които е предоставена временна закрила, на 1 милион жители по приемащи държави, декември 2025 г.

Забележка: * = Данни, взети преди февруари 2026 г.

Източник: Брой население: Данни на Евростат (DEMO_GIND), взети на 5 февруари 2026 г. Лица, на които е предоставена временна закрила: Данни на Евростат (MIGR_ASYTPSM), взети на 10 февруари 2026 г.

През четвъртата година от нахлуването на Русия държавите от ЕС+ продължиха да преориентират политиките си към дългосрочни решения, например предлагане на възможности за преминаване към алтернативно национално разрешение за пребиваване. Успоредно с това те продължават да насърчават интеграцията на много нива, включително на пазара на труда и в сферата на образованието. Т.нар. „центрове за единство“, създадени в редица държави от ЕС+, предлагат съдействие във връзка с търсенето на работа, езикови курсове, консултации за лицата, ползващи се със закрила, а в някои случаи и подкрепа за доброволно завръщане.

Развитието на съдебната практика както на национално равнище, така и на равнището на ЕС допълнително изясни взаимодействието между процедурите за временна закрила и тези за международна закрила.

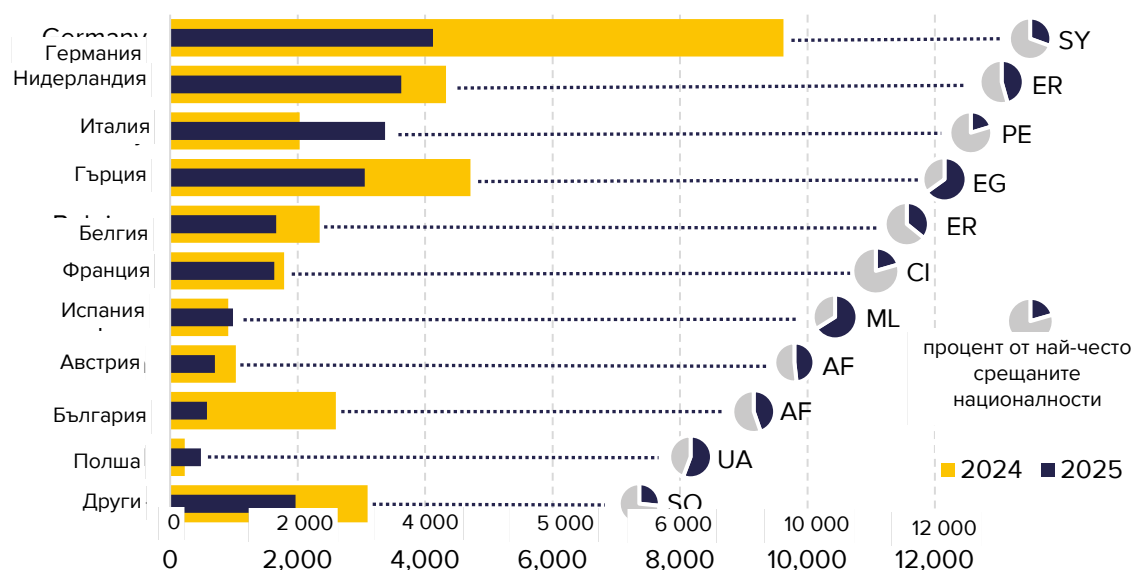
8. Правни гаранции за деца и кандидати със специални потребности

С цел да се повиши степента на закрила на лицата със специални потребности, Пактът включва мерки за по-бързо идентифициране и осигуряване на подкрепа, така че да се отговори на процедурните и свързаните с приемането им потребности. Основно предизвикателство за държавите от ЕС+ продължава да бъде привеждането в действие на тези гаранции. За да се увеличи капацитетът в тази област, през 2025 г. националните органи предоставиха обучение на различни заинтересовани страни и подобриха информационните системи с цел улесняване на сътрудничеството между различните специалисти, участващи в процеса.

През 2025 г. са подадени 22 000 молби за убежище от самоопределили се като непридружени непълнолетни лица. Това е с около една трета по-малко в сравнение с 2024 г. и представлява най-ниската стойност от 2020 г. насам. Въпреки че отчита най-големия абсолютен спад, Германия продължава да получава най-много молби (4 100), което представлява почти една пета от общия им брой (вж. фигура 4). След Германия се нареждат Нидерландия (3 600), Италия (3 400) и Гърция (3 100). Пет националности съставляват повече от половината от всички молби за убежище, подадени от непридружени непълнолетни лица през 2025 г., а именно: афганистанци (2 800), еритрейци (2 400), египтяни (2 300), сомалийци (2 300) и сирийци (2 100, най-ниската стойност, отчетена досега).

Фигура 4. Десетте държави от ЕС+, получили най-много молби от самоопределили се за непридружени непълнолетни лица, 2025 г. в сравнение с 2024 г. и дял на молбите, подадени въз основа на основното гражданство на непридружени непълнолетни лица, 2025 г.

Източник: Данни от СРПГ на ЕУАА към 3 февруари 2026 г.

Органите в областта на убежището продължиха да преразглеждат законодателството и политиките си с оглед на въвеждането на мултидисциплинарна оценка на възрастта, както се изисква съгласно РППУ и в съответствие с [практическото ръководство](#) на ЕУАА, публикувано през 2025 г. Няколко държави от ЕС+ отчетоха недостатъчен брой законни настойници, които да се назначават за полагане на грижи и подкрепа на непридружените деца. Продължи укрепването на услугите по настойничество по линия на финансираната от ЕС проект GuardianXChange в четирите участващи държави от ЕС+, а именно Белгия, Полша, Португалия и Словения.

С оглед на факта, че преразгледаната директива на ЕС за борба с трафика на хора трябва да бъде транспонирана до юли 2026 г., държавите — членки на ЕС, реализираха различни проекти и дейности за обучение по предотвратяване на трафика на хора и подобро идентифициране на жертвите. След представянето на предложенията по Пакта редица заинтересовани страни изразиха опасения относно евентуалното отрицателно въздействие на промените върху кандидатите със специални потребности в рамките на цялата процедура за предоставяне на убежище. Тъй като законодателният процес на национално равнище все още е в ход, тези опасения често се отправят отново в национален контекст под формата на коментари по законопроектите.

Въпреки усилията да се осигури по-добра подкрепа при приемането на кандидатите със специални потребности, в няколко държави от ЕС+ бяха докладвани неподходящи условия и недостатъчна подкрепа, например поради липса на ресурси или пропуски и забавяне на финансирането. Продължиха да се изразяват опасения във връзка със задържането на лица със специални потребности, по-специално на деца, както и да се документират в съдебни решения и да се съобщават от международни организации и организации на гражданското общество. Освен това в няколко съдебни дела беше направен анализ на специалните потребности и на уязвимостта в контекста на прехвърлянето и връщането по дъблинската процедура.

Заклучителни бележки

Изминалата година е белязана от интензивна подготовка за привеждането в действие на Пакта за миграцията и убежището до юни 2026 г. Както ЕУАА, така и националните органи вложиха значителни ресурси с цел полагане на основите на новата рамка за управление на европейската система за закрила.

За тази цел държавите от ЕС+ отпуснаха значителни финансови средства и ускориха процедурите по възлагане на обществени поръчки, за да гарантират, че системата Евродак ще започне да функционира навреме. След осъществяването на инициативи за набиране на персонал през последните години националните органи в областта на убежището се съсредоточиха върху намаляването на броя на висящите дела, така че във възможно най-голяма степен да се избегне успоредното прилагане на различни законодателни уредби след юни 2026 г. Няколко държави инвестираха в създаването на многофункционални центрове, където на едно и също място могат да се провеждат процедурата за скрининг, процедурата на границата за предоставяне на убежище и процедурата на границата за връщане.

ЕУАА подпомогна държавите от ЕС+ в тези усилия чрез различни дейности. Агенцията изготви насоки и инструменти във връзка с новите процедури, актуализира съществуващите ръководства и обучи специалисти от националните администрации във връзка с разпоредбите на Пакта. Агенцията оказва пряка оперативна подкрепа в 12 държави. На равнището на ЕС Агенцията се съсредоточи върху анализа на новите събития и бързото предоставяне на актуална информация за ситуацията, за да подпомогне Европейската комисия при координирането на процесите за реагиране и да осигури по-добра информираност на националните създатели на политики.

Извършването на тази подготовка беше улеснено до известна степен от факта, че през 2025 г. броят на молбите намаля до 822 000 — най-ниското ниво от 2021 г. насам. Това даде възможност на националните органи да насочат повече ресурси към разработването на нови работни процеси, стандартни оперативни процедури и образци, както и към пилотното прилагане на тези нови подходи в национален контекст.

Влизането в сила на Пакта през 2026 г. ще покаже практическата полза от тези инвестиции. От приемането му насам заинтересованите страни акцентират, че Пактът ще бъде оценяван според това дали води до създаването на устойчиви системи за предоставяне на убежище и приемане, които могат да се адаптират към бързите промени в света. През 2026 г. в центъра на вниманието ще бъдат практическата целесъобразност и въздействието на реформата на ОЕСУ. През тази година ще стане ясно например до каква степен реформата ще даде възможност за справедливо споделяне на тежестта между държавите членки.

Новите договорености ще бъдат изпробвани в кризисни ситуации, като системата трябва да остане гъвкава, за да може да реагира на промените на световно, европейско и национално равнище. Променящата се динамика в секторите на политиката, сигурността и икономиката, както и международните кризи и войни, оказаха влияние върху наличието на хуманитарни средства и върху механизмите за справяне с разселването в световен мащаб. Вероятно ще нараснат нуждите от закрила,

произтичащи от конфликти, например войните в Иран и Украйна, като същевременно финансовите средства в световен план намаляват.

В условията на сложни взаимозависимости на световно равнище Европа активно се ангажира и работи за създаването на партньорства с трети държави с цел изграждане на капацитет, насочен към осигуряване на ефективна закрила и справяне с незаконната миграция. С увеличаването на капацитета в партньорските държави с цел управление на миграцията при пълно зачитане на основните права се създава възможност за разширяване на пространството на закрила в световен мащаб.

На европейско равнище с първата европейска стратегия в областта на убежището и миграцията се задава политическата посока за следващите 5 години. В нея се набляга силно на подобряването на граничния контрол, строгите правила срещу злоупотребата със системите за предоставяне на убежище и бързото и ефективно връщане, като това може да доведе до допълнително намаляване на броя на молбите в държавите от ЕС+. Промените в Регламента относно процедурата за предоставяне на убежище, свързани с понятието за сигурна държава, и напредъкът по новия регламент относно връщането могат да действат като възпиращ фактор за новопрестигашите. На практика обаче е възможно също така те да ограничат достъпа до международна закрила за нуждаещите се.

На национално равнище практическото прилагане на Пакта и мерките за повишаване на ефективността ще бъдат подложени на строг контрол. Това вероятно ще включва прилагането на скрининг, издаването на решения за недопустимост на кандидати, които са преминали транзитно през трета държава и са могли да поискат ефективна закрила там, както и някои от предложените цифрови решения за по-ефективно обработване на молбите. С напредъка по прилагането на Пакта националните органи ще адаптират своите системи въз основа на първите резултати на място. През 2026 г. се очакват искания за правни пояснения на равнището на националните съдилища, ЕСПЧ и Съда на ЕС, като се предвижда техният брой да нарасне през следващите години.

Промените в по-широкия контекст на управлението на миграцията — например решението на испанското правителство за извънредно узаконяване на гражданите на трети държави с цел интеграция — също ще окажат въздействие върху работното натоварване на националните органи в областта на убежището и следователно върху привеждането в действие на Пакта. Що се отнася до бъдещето на 4,5-те милиона украинци, регистрирани съгласно Директивата за временната закрила, няколко държави започнаха да създават механизми за преход от временна закрила към друг вид разрешение за пребиваване, като по този начин разкриват нови перспективи за пребиваване в ЕС+. Тази тенденция вероятно ще се засили през 2026 г., тъй като приближава края на удължаването на режима за временна закрила през март 2027 г.

На този фон държавите от ЕС+ се нуждаят от актуална информация относно фактите, за да могат да адаптират своевременно своите процеси. В това отношение EUAA играе централна роля с разширения си портфейл от мерки за осведоменост за състоянието и мрежи за сътрудничество, с които се осигурява платформа за обмен на добри практики и справяне с предизвикателствата. През 2025 г. Агенцията подпомогна активно държавите от ЕС+ в преходния период по въвеждането на Пакта в действие и има готовност да предоставя пряка подкрепа и да поддържа конструктивен диалог през 2026 г. и през следващите години с цел изграждане на по-добра среда на закрила в Европа. Информацията и ангажираността стават още по-важни за бъдещето на ОЕСУ, тъй като заинтересованите страни трябва да се ориентират в сложните мерки на Пакта и бързо променящата се политическа обстановка.

Доклад за убежището за 2026 г.:

Кратко изложение

Като източник на информация от първа ръка относно международната закрила в Европа, докладът за убежището за 2026 г. предоставя цялостен преглед на ключовите развития в областта на убежището през 2025 г. В краткото изложение е представена съкратена версия на основния доклад.

Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището (EUAА) събира информация за всички аспекти на общата европейска система за убежище. За тази цел в доклада се очертават основните тенденции в политиките, практиките и законодателството, свързани с международната закрила, и се представят ключови показатели за обхванатата 2025 г. Представени са примери от съдебната практика с тълкуване на европейското и националното законодателство в контекста на достиженията на правото на ЕС в областта на убежището.

Докладът за убежището за 2026 г. се основава на информация от широк кръг източници — включително гледните точки на националните органи, институциите на ЕС, международни организации, организации на гражданското общество и академичните среди — с цел да се включат разнообразни гледни точки. Докладът обхваща периода от 1 януари до 31 декември 2025 г. и служи като отправна точка за най-новите развития в областта на международната закрила в Европа.